

Käsittämätöntä venkoilua lauantaityöllä

Leipomoiden työntekijöitä koskevassa työehtosopimuksessa on vuodesta 1971 lähtien ollut vapaapäiviä koskeva määräys jossa todetaan: *”mikäli viikolla ei sunnuntain lisäksi ole toista vapaapäivää, annetaan leipomopuolen työntekijöille tämän lain mukaisen viikkovapaan lisäksi vapaapäivä viikoittain lauantaina”*. Kyseisen pykälän pöytäkirjamerkinnässä on lisäksi todettu, että *”työntekijöillä voidaan tässä pykälässä olevien määräysten estämättä teettää säännöllistä työtä lauantaisin kuusi arkipäivää sisältävinä viikkoina”*. Vuonna 1984 edellä mainitusta pöytäkirjamerkinnästä on tehty oma pykälä otsikolle ”Luantaityo”, mutta muutoin pöytäkirjainninnassa ollut teksti, kuten myös vapaapäivää koskeva ko. teksti, ovat pysyneet sanamuodoltaan muuttumattomina.

Työehtosopimukseen liittyvien tekstien tulkinta ei näytä olevan aina helppoa ja yksinkertaista, ei vaikka osapuolet ovat tes-neuvotteluissa aikoinaan tekstit yhteisymmärryksessä laatineet. Syynä tähän on se, että molemmat osapuolet haluavat tulkita tekstejä siten, että ne tuntuvat omien tarkoituksien kannalta katsottuna mahdollisimman hyviltä. Molemmat osapuolet katsovat, että heidän tulkintansa on nimenomaan ”se oikea”. Ja jos osapuolten välillä käydyissä neuvotteluissa ei yhteisymmärrystä löydy, niin erimielisyyksien ratkaisuja varten on olemassa työtuomioistuin, joka ratkaisee miten osapuolten laatimia tekstejä jatkossa tulkitaan.

Useimmiten osapuolten tulkinnat eivät kuitenkaan aiheuta ongelmia, vaan osapuolet tietävät, mitä ovat aikoinaan sopineet ja miten yhdessä laadittuja tekstejä tulkitaan. Ongelmia tekstien tulkintojen suhteen voi vuosien vieressä kuitenkin syntyä, kun tekstejä aikoinaan laatineet henkilöt siirtyvät työelämästä syrjään (eläkkeelle ym.) ja uudet henkilöt tulevat tulkitsemaan samoja tekstejä. Työmarkkinaelämään sisältyy sekä työnantajapuolelta että työntekijäpuolelta aina erilaisia intohimoja. Työmarkkinaelämä on samalla politiikkaa, jossa ajetaan useimmiten joko työnantajien tai työntekijöiden etuja. Mutta, kos-

ka työmarkkinaelämäkin on inhimillistä, työmarkkinaelämässä voidaan joskus ajaa kylmästi vain neuvottelijoiden omia etuja, jotta mahdollisuudet tulevaisuudessa uusiin tehtäviin järjestön sisällä voisivat sitä kautta parantua. Erilaiset intohimot ja tavoitteet voivat joskus olla niin suuria, että myös työehtosopimusten tekstejä halutaan ryhtyä tulkitsemaan vallitsevasta vuosikausia kestäneestä käytännöstä poiketen.

Näin on käynyt nyt leipomoiden lauantaityön ja sen tulkinnan suhteen. Vuosikymmeniä on ollut täysin selvää, että työnantaja päättää siitä tekeekö työntekijä työtä lauantaisin vai ei. Jos työpäivä on lauantaina, niin silloin työntekijällä on joku muu viikonpäivä, esimerkiksi tiistai, vapaapäivä sunnuntain lisäksi. Ja kun yllä mainittua tekstiä vapaapäivästä ja lauantaityöstä lukee, niin ei tarvitse olla kovinkaan suuri suomen kielen asiantuntija ymmärtääkseen, miksi asiaa on vuosikausien ajan tulkittu tällä tavoin. Vuosituhannen vaihteessa ollessani vielä Elintarviketeollisuusliitto ry:n palveluksessa, muistan kun Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry:n puolelta yllättäin ilmoitettiin, että lauantaityo edellyttäisi sopimista työntekijän kanssa, eikä työnantaja voisi päättää siitä yksipuolisesti. Tuo näkemys tyrmättiin tuolloin työnantajapuolen suunnasta, eikä asiaan sen jälkeen moneen vuoteen juurikaan palattu, vaan entinen käytäntö jatkui normaalisti. Viime vuoden puolella SEL:n suunnasta on asiaan jälleen kuitenkin palattu ja erilaisia erimielisyysneuvotteluja on asian osalta nostettu esille. Uskomattominta tässä asiassa on kuitenkin se, että SEL yrittää nyt tehostaa näkemystään ja ”edistää neuvotteluja ja työnantajapuolen näemyksen muuttamista” uhkaamalla työnantajia erilaisilla työtaisteluilla ja lähettämällä julkisuuteen kaikenlaisia tiedotteita, joilla yrityksiä mollataan.

Herää kysymys onko Suomen Elintarviketyöläisten liiton johto tällaisen toiminnan takana vai onko kyse yksittäisen liha-alataustaisen aluesihteerin ja hänen taustajoukkonsa toiminnasta? Jos SEL katsoo, että työnantajapuoli on tulkinnut

Herää kysymys onko Suomen Elintarviketyöläisten liiton johto tällaisen toiminnan takana vai onko kyse yksittäisen liha-alataustaisen aluesihteerin ja hänen taustajoukkonsa toiminnasta?

40 vuotta työehtosopimusta virheellisesti, niin silloin SEL:n tulee nostaa kante työtuomioistuimessa. Näiden tällaisten tulkintojen antamista varten työtuomioistuin on siis olemassa. Vai onko niin, että SEL tietää olevansa asiassa heikoilla ja pyrkii vain erilaisia painostustoimia käyttäen saamaan oman nykyisen tahtotilansa toteutettua? Viime kevään työtaisteluiden sävyttämällä tes-neuvottelukierroksella nähtiin, miten vastakkainasettelua työnantajien ja työntekijöiden välille haluttiin väkisin synnyttää. Nyt on näköjään otettu taas nämä vanhat keinot käyttöön. Että kehtaavatkin!

M. Väyrynen

Mika Väyrynen

